

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

JUSTITS MINISTERIET
Lovafdelingen

Dato: 20. juni 2008
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2008-792-0570
Dok.: JEE41113

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 744 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. maj 2008.

Lene Espersen

/
Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 744 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Ministeren bedes kommentere artiklerne i 24 timer den 20. maj 2008 om, at kvinder, der har været udsat for voldtægt i udlandet, ikke kan få hjælp i Danmark, herunder om ministeren vil tage initiativ til at sikre, at kvinder, der har været udsat for voldtægt i udlandet, får ret til hjælp på centre for voldtægts ofre og i sundhedsvæsenet uden betaling samt ret til bistandsadvokat.”

Svar:

I de artikler, der henvises til i spørgsmålet, rejses spørgsmål om mulighederne for hjælp til personer, der bliver udsat for voldtægt i udlandet, herunder bistand på centre for voldtægts ofre og mulighederne for at få erstatning fra Erstatningsnævnet.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse om mulighederne for at få hjælp på centre for voldtægts ofre og i sundhedsvæsenet uden betaling. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har udtalt følgende:

”Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse kan til brug for besvarelsen oplyse, at det er regionerne, der er ansvarlige for – også i forhold til personer, der har været udsat for voldtægt – at tilrettelægge de behandlingstilbud, der er brug for, og at tilpasse behandlingskapaciteten.

En del af regionernes behandlingstilbud til personer, der har været udsat for voldtægt, er tilrettelagt i form af modtagelsescentre for voldtægts ofre på visse sygehuse. Centrene har åben modtagelse og tilbyder akut hjælp, dvs. typisk inden for de første døgn efter voldtægten (de konkrete tilbud varierer). Den akutte hjælp består bl.a. i tilbud om rådgivning, om sporsikring, om relevante prøver f.eks. for kønssygdomme og graviditet og om psykologhjælp. I tilfælde, hvor der ikke er tale om akut hjælp, vil centrene kunne henvise til andre muligheder for hjælp.

Regionerne yder således bl.a. tilskud til psykologbehandling i praksissektoren til personer, der har været ofre for voldtægt, jf. bekendtgørelse nr. 206 af 23. marts 2008. Der ydes tilskud for indtil 12 konsultationer pr. behandlingsbeløb. Der er herudover mulighed for efter henvisning fra egen læge at blive behandlet vederlagsfrit i det psykiatriske sygehusvæsen og i distriktpsychiatrien. Henvisningen beror på en konkret sundhedsfaglig vurdering.

Alle personer med bopæl i Danmark har ret til ydelser i praksissektoren og sygehushjælp, herunder ret til akut hjælp på modtagelsescentrene for voldtægtsofre. Det gælder også for personer med bopæl i Danmark, der har været udsat for voldtægt i udlandet. Behandling på centrene for voldtægtsofre vil som nævnt imidlertid normalt forudsætte, at vedkommende henvender sig inden for de første døgn efter voldtægten.

En person, der har været udsat for voldtægt, vil – også hvis vedkommende ikke kan tilbydes akut hjælp på et af modtagelsescentrene for voldtægtsofre – også hos sin praktiserende læge vederlagsfrit kunne få undersøgt, om vedkommende er blevet smittet med kønssygdomme eller er blevet gravid.”

Justitsministeriet har endvidere om muligheden for beskikkelse af bistandsadvokat for personer, der er blevet voldtaget i udlandet, indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har udtalt følgende:

”1. Rigsadvokaten fastsatte i 2007 nye retningslinjer for politiet og anklagemyndigheden om vejledning mv. til forurettede i straffesager.

Retningslinjerne fremgår af Rigsadvokatmeddelelse nr. 8/2007 om vejledning, orientering og underretning af forurettede i straffesager, udpegning af en kontaktperson for forurettede og vidner mv., samt af bekendtgørelse nr. 1108 af 21. september 2007 om politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager og til at udpege en kontaktperson for forurettede.

Det fremgår af såvel Rigsadvokatmeddelelsen som bekendtgørelsen, at politiet eller anklagemyndigheden i tilknytning til en anmeldelse af en lovovertrædelse eller umiddelbart herefter skal vejlede forurettede i straffesager om bl.a. reglerne om beskikkelse af bistandsadvokat, jf. retsplejelovens §§ 741 a og 741 b.

I afsnit 2.1.1. i Rigsadvokatmeddelelsen er reglerne for beskikkelse af bistandsadvokat nærmere beskrevet. Det fremgår bl.a., at det følger af retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 1. og 3. pkt., at der i sager om overtrædelse af straffelovens § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1, samt § 224 eller § 225, jf. de nævnte bestemmelser (en række forskellige sædelighedsforbrydelser, herunder voldtægt), skal ske beskikkelse af en bistandsadvokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det.

2. Med henblik på at få belyst politikredsens behandling af anmodninger om beskikkelse af bistandsadvokat for personer, der i udlandet har været udsat for voldtægt eller anden sædelighedsforbrydelse, har jeg rettet henvendelse til politikredsen og anmodet om oplysning om, hvorvidt man i politikredsen erindrer at have modtaget sådanne anmodninger, om anmodningerne i givet fald blev videresendt til retten, samt om retten beskikkede en bistandsadvokat for den forurettede.

De fleste politikredse har oplyst, at man ikke erindrer at have modtaget sådanne anmodninger.

Der er dog også fra flere politikredse oplysninger om konkrete tilfælde, hvor der er sket beskikkelse af bistandsadvokat for personer, der havde været udsat for sædelighedsforbrydelser i udlandet.

F.eks. kan nævnes en sag, hvor en ung pige blev voldtaget i Tyrkiet. Gerningsmanden blev strafforfulgt i Tyrkiet, og forurettede fik beskikket en bistandsadvokat i Tyrkiet. Forurettede fik endvidere beskikket en bistandsadvokat i Danmark, hvor der blev gennemført flere indenretlige afhøringer af forurettede. Endvidere kan nævnes en sag, hvor en mindreårig pige under en ferie i udlandet blev udsat for en sædelighedsforbrydelse fra en person i familiens bekendtskabskreds. Forholdet blev anmeldt til det stedlige politi, der indledte efterforskning. Pigen blev videoafhørt, og forældrene indenretligt afhørt i Danmark. Der blev også i denne sag beskikket en bistandsadvokat. Endelig kan nævnes, at en tredje politikreds oplyser, at man har haft en sag med en kvinde, der blev voldtaget i Spanien, og at den pågældende fik beskikket en bistandsadvokat.

De modtagne oplysninger viser således, at man i politikredsen i en række tilfælde har anmodet retten om beskikkelse af en bistandsadvokat for forurettede, der i udlandet har været udsat for voldtægt eller anden sædelighedsforbrydelse, og at retterne i disse tilfælde har imødekommet anmodningen.

Der er derfor næppe grundlag for at antage, at det skulle være et generelt problem, at politikredsen i disse sager afviser at fremsende forurettedes anmodning om beskikkelse af bistandsadvokat til retten.

Jeg vil dog alligevel i samråd med Justitsministeriet overveje behovet og muligheden for at styrke vejledningen til personer, der har været udsat for en forbrydelse i udlandet.”

Justitsministeriet kan henholde sig til det, der er anført af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse samt Rigsadvokaten. Som det fremgår heraf,

vil Justitsministeriet sammen med Rigsadvokaten overveje behovet for at styrke vejledningen til forurettede i sager begået i udlandet. Med hensyn til mulighederne for, at forurettede for forbrydelser begået i udlandet kan få erstatning efter reglerne i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 745 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

JUSTITS MINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 20. juni 2008
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2008-792-0570
Dok.: JEE41114

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 745 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. maj 2008.

Lene Espersen

/
Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 745 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren se på muligheden for, at reglerne for Erstatningsnævnet for voldsofre ændres, så der også kan ydes erstatning til ofre, der har været udsat for vold eller voldtægt i udlandet?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Erstatningsnævnet, der har udtalt følgende om mulighederne for at få erstatning efter reglerne i offererstatningsloven i anledning af forbrydelser begået i udlandet:

”Efter § 1, stk. 1, 1. pkt., i offererstatningsloven yder staten som udgangspunkt alene erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat.

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., kan der dog i særlige tilfælde ydes erstatning for skader, der forvoldes ved handlinger begået uden for den danske stat, hvis skadelidte har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller på gernings-tidspunktet gjorde tjeneste for en udsendt dansk udenrigsrepræsentation. Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 2. pkt., kan erstatning endvidere ydes, når sådanne handlinger er begået mod skadelidte med bopæl i Danmark under dennes erhvervsudøvelse uden for den danske stat.

Det fremgår af betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (herefter betænkningen), side 32, at bestemmelsen er tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Det skyldes, at skader forvoldt ved overtrædelser, der er begået uden for den danske stat, som alt overvejende hovedregel må antages at savne tilknytning til Danmark og derfor naturligt falder uden for ordningen (tilknytningskrav).

Hvor skadelidte har bopæl i Danmark eller dansk indfødsret, kan der forekomme tilfælde, hvor det vil være rimeligt at yde erstatning. Med henblik på disse tilfælde er der med bestemmelsen givet adgang til, at staten under særlige omstændigheder kan yde erstatning. Det bemærkes navnlig, at bestemmelsen er fakultativ, jf. ordet ”kan”.

Ifølge betænkningen, side 32 sigter udtrykket ”særlige tilfælde” især på visse tilfælde, hvor der er dansk straffemyndighed for en handling, der er begået uden for den danske stat. Der henvises herved til bestemmelserne i straffelovens § 6, stk. 1, nr. 2 og 3 (nu § 6, nr. 2 og 3), samt § 7 og § 8, stk. 1,

nr. 4 og 5. Bestemmelsen vil også kunne anvendes på skadelidte, der i udlandet er ofre for terrorhandlinger.

Det fremgår videre af betænkningen, side 32, at ”sager af denne art ofte vil være vanskelige at få tilstrækkeligt oplyst, idet man må forvente, at politianmeldelse ikke finder sted, eller at en eventuel politimæssig efterforskning kan være mindre anvendelig til brug for behandlingen af erstatningsspørgsmålet. Dette kan især vanskeliggøre bedømmelsen af skadelidtes egen skyld og dermed beslægtede tilfælde. Det må efter udvalgets opfattelse være en forudsætning for at yde erstatning, at sagen er tilstrækkeligt oplyst” (oplysningskrav).

Straffelovens § 6, nr. 2 og 3, omfatter lovovertrædelser, der sker på dansk fartøj, der befinder sig uden for nogen stats folkeretligt anerkendte område, eller på dansk fartøj, der befinder sig på fremmed folkeretligt anerkendt område, hvis gerningsmanden hører til fartøjet eller rejser hertil.

Straffelovens § 7 omfattede ved affattelsen af offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., kriminelle handlinger, der begås i udlandet af personer med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark.

Forarbejdernes henvisning til den dagældende straffelovs § 7 har praktisk betydning for nævnet, idet nævnet kan betale erstatning efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., ved skader, der indtræder ved, at en person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark overfalder en anden person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. Efter nævnets praksis ydes der som udgangspunkt kun erstatning, hvis skaden er opstået i et lukket dansk miljø, f.eks. i forbindelse med en skolerejse. I disse situationer vil strafforfølgningen ofte kunne ske ved en dansk domstol efter forudgående dansk politiefterforskning og tiltalerejsning. Beror det derimod på en tilfældighed, at såvel offer som gerningsmand har tilknytning til Danmark, yder nævnet ikke erstatning.

Straffelovens § 7 er senest ændret ved lov nr. 490 af 17. juni 2008 om ændring af straffeloven og forskellige andre love (Dansk straffemyndighed). Ved denne lovændring er der sket en udvidelse af dansk straffemyndighed med henblik på muligheden for at foretage strafforfølgning ved danske domstole i forhold til kriminalitet, der er begået i udlandet, og som Danmark har en interesse i at kunne pådømme. Der er ikke i forbindelse med denne lovændring sket ændringer af offererstatningsloven eller denne lovs muligheder for at yde erstatning for skader, der forvoldes ved handlinger begået uden for den danske stat. Nævnet har ikke haft anledning til at tage stilling til, hvorvidt udvidelsen af den danske straffekompetence vedrørende kriminalitet begået i udlandet kan få betyd-

ning for nævnets praksis med hensyn til erstatning for personskade ved straffelovsovertrædelser begået uden for den danske stat.

Straffelovens § 8, stk. 1, nr. 4 og 5, er ændret siden betænkningen, men der er ikke herved tilsigtet nogen ændring af offererstatningslovens dækningsområde. Henvísningen til straffelovens § 8, stk. 1, nr. 4 og 5, må derfor forstås som en henvisning til bestemmelserne, som de var formuleret i 1975, hvor de vedrørte handlinger omfattet af konventionen til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod den civile luftfarts sikkerhed.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 1, stk. 3, 2. pkt., trådte i kraft den 1. juni 1994 og har virkning for skader sket den 1. juni 1994 eller derefter. Reglen, der har stor praktisk betydning, omfatter personskader, der forvoldes mod personer med bopæl i Danmark ved overtrædelse af straffeloven under udlandsophold, der sker som led i skadelidtes erhvervsudøvelse.

Bestemmelsen omfatter efter forarbejderne kun korterevarende erhvervsudøvelse i udlandet under omstændigheder, hvor det ikke kan forventes, at skadelidte eller arbejdsgiveren har tegnet forsikring til dækning af skaden. Det bemærkes, at studie- og praktikophold ikke anses for erhvervsudøvelse.

Kun tilskadekomst i forbindelse med erhvervsudøvelsen er omfattet af bestemmelsen (og som regel også af arbejdsskadesikringsloven). Tilskadekomst, der sker i fritiden, f.eks. ved restaurations- eller diskoteksbesøg, er ikke omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 3, 2. pkt., men kan eventuelt være omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., om ydelse af erstatning i særlige tilfælde.

Hvis en person med fast bopæl i Danmark udsættes for vold, voldtægt eller anden straffelovsforbrydelse under ophold i udlandet, vil den skadelidte normalt være omfattet af offererstatningsordningen i det land, hvor tilskadekomsten sker. I de fleste EU-lande findes der statslige ordninger med erstatning til ofre for forbrydelser. Endvidere dækker de sædvanlige rejseforsikringer – og i visse tilfælde almindelige familie- og ulykkesforsikringer – hvis den sikrede får personskade på grund af f.eks. vold og voldtægt i udlandet. Også uden for EU-området findes der særlige offererstatningsordninger, f.eks. i USA, Canada, Australien og New Zealand. [..]”

Det er efter Justitsministeriets opfattelse vedbegrunder, at offererstatningsloven som udgangspunkt kun finder anvendelse på forbrydelser begået i den danske stat, idet skader forvoldt ved overtrædelser, der begås

uden for den danske stat, som hovedregel vil savne tilknytning til Danmark.

Som det fremgår af det, der er anført ovenfor, er der allerede i dag efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, mulighed for, at staten i særlige tilfælde kan yde erstatning i anledning af skader forvoldt i udlandet. Det kan bl.a. være tilfældet, hvor sagen har en sådan tilknytning til Danmark, at der efter straffelovens regler om dansk straffemyndighed kan føres en strafesag her i landet mod gerningsmanden, eller ved særlige forhold i forbindelse med skadelidtes erhvervsudøvelse i udlandet.

Denne afgrænsning af lovens anvendelsesområde må bl.a. ses i lyset af, at den danske stat efter offererstatningsloven udbetaler erstatning mv., selv om staten ikke selv er erstatningsansvarlig for skaden. Ydelse af erstatning efter skader forvoldt i udlandet bør derfor forudsætte, at forbrydelsen har en vis nærmere tilknytning til Danmark, eller at der i øvrigt konkret foreligger særlige omstændigheder, der gør, at den danske stat bør yde erstatning.

En udvidelse af lovens anvendelsesområde til generelt at omfatte skader forvoldt ved forbrydelser mod danske statsborgere mv. i udlandet ville formentlig indebære en væsentlig forøgelse af statens udgifter til offererstatningsordningen, især til erstatning for skader forvoldt ved forbrydelser med begrænset tilknytning til Danmark, og hvor staten ofte ikke vil have mulighed for at gennemføre sit regreskrav efter offererstatningsloven mod skadevolderen.